

Gouverneur van Nieuw-Guinea (Van Waardenburg) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters), 4 dec. 1951

Verwezen wordt naar Uw telegram nr. 130.

Het gezelschap uit Ceram is inmiddels naar Hollandia vervoerd en ondergebracht in een buiten de bebouwde kom van de hoofdplaats gelegen politiekazerne. Aan hun leiders is het standpunt van de Nederlandse Regering met betrekking tot het conflict Ambon uiteengezet waarop allen - met uitzondering van Wairisal - hebben verzocht Nieuw-Guinea zo spoedig mogelijk te mogen verlaten. Betrokkenen, die tot dusver geen contact hebben gehad met de buitenwereld, zullen per prauw uit dit gebiedsdeel vertrekken. Een en ander zal uiteraard zo onopvallend mogelijk geschieden. Wairisal daarentegen, die al op leeftijd en de strijd kennelijk moe is, verzocht uitdrukkelijk te worden beschouwd als politieke vluchteling en vroeg asyl. Hierbij verklaarde hij schriftelijk en op erewoord dat hij zich gedurende de tijd dat hij hier te lande asyl geniet van alle politieke activiteit zal onthouden en stipt de aanwijzingen, welke hem van overheidswege worden gegeven, zal opvolgen. Naar mijn mening behoort dit verzoek uit overwegingen van menselijkheid en overeenkomstig de Nederlandse traditie te worden ingewilligd. Gaarne ontving ik hierop Uw telegrafisch accoord.

Tot goed begrip van zaken moge ik aantekenen, dat bedoeld gezelschap in Nieuw-Guinea aankwam in de vaste overtuiging van Nederlandse zijde morele en materiële steun te zullen krijgen in hun verzet tegen de Regering van Indonesië. Oppervlakkig beschouwd mag dit uitermate naïef lijken, maar hierbij dient bedacht te worden, dat de opstandelingen in Ceram geruime tijd contact met Nieuw-Guinea onderhielden door middel van de illegale en clandestiene radiozender 'Kakatoea' (zie mijn telegram nr. 158 punt 4) doch overigens practisch in isolement leefden. De veronderstelling ligt derhalve voor de hand dat het de berichten via bovengenoemde radiozender zijn geweest, welke de opstandelingen te Ceram in hun mening hebben gestijfd dat Nederland achter hun zaak stond. In het licht van het vorenstaande is het dan ook te begrijpen dat het vernemen van het Nederlandse standpunt bij betrokkenen op aangrijpende wijze een dramatisch effect teweegbracht.